

SOMAIYA DAUD s-a născut într-un oraș din vestul Statelor Unite ale Americii și și-a petrecut copilăria și adolescența mutându-se dintr-o parte în alta. Dragostea ei pentru cărți a condus-o către studiul literaturii engleze, cu specializarea în cea medievală și premodernă. În timp ce era la masterat, a fost librar la Politics and Prose, secțiunea de cărți pentru copii. Din 2014 lucrează la un doctorat în literatură engleză. Pregătește o disertație despre lumea victoriană, pietre, apartenența de rasă și mediu. *Miraj* este romanul său de debut.

Miraj

SOMAIYA
DAUD

Traducere din limba engleză

IOANA VLAD

NEMIRA

Minerul este, fără de care, un

un zădărnici și rău

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

Minerul este, fără de care, un

PROLOG

El este singurul din familie fără daan. Ei zic că asta îl face ideal; niciun însemn tradițional pe față, să-l identifice în caz că moare. Nicio cale să îi conducă la familia lui. Este tânăr, n-are nici cincisprezece ani, prea tânăr pentru ceremonia daanului. Asta îi spune ea când vine să îl aleagă. Că este tânăr și priceput și că este de încredere. Asta, afirmă ea, este tot ce contează.

Nu se simte tânăr. Se simte flămând, genul de foame care îl roade zi și noapte, până când îi devine atât de apropiată, încât nu știe cum să trăiască fără ea. Se simte dur, pentru că știe să încaseze o bătaie, să cadă exact atunci când gardianul îl lovește cu bastonul. Se simte furios, atât de furios, genul de furie ce nu are nevoie să fie întreținută.

Este invizibil într-o mare de chipuri invizibile.

Mulțimea e tăcută, însă oricum mereu e așa la genul ăsta de evenimente. E solemnă. Prea solemnă. Nobilii stau pe perne din catifea în spatele cordonului auriu, însă cei care stau în picioare, care privesc în sus spre podium așteptând-o să apară, aceia sunt săracii. Hămesiții. Neputincioșii. Sunt aici pentru că trebuie.

Membrii *makhzen*¹ şușotesc între ei, par niște păsări făcute din nestemate, veșmintele scânteind în lumina soarelui, săbiile întrezărindu-se strălucitoare din teci, când bărbații se foiesc în aerul apăsător de vară. Mare mirare să fie vreunul andalan; acum arată cu toții *vathek*. Acceptaseră conducerea *vathek*. Altfel nu s-ar fi îmbrăcat așa, nu și dacă ar mai fi fost andalani.

Înaintând prin mulțime, se gândește la sora lui mai mică. Moartă de două veri deja, cu stomacul umflat de foame. Tatăl lui, dus demult, prea slab să-i întrețină, să rămână.

Mai avea o soră, un frate și pe maică-sa. Toți având o situație mai bună după asta. Ea îi jurase. Un soț pentru *Dunya*. O casuță a lor, departe de oraș, grâne și o grădină și, cine știe, poate chiar și vite. Departe de tot ce cunosc, dar cu șansa unei noi vieți.

Îi transpiră mâinile. S-a antrenat pentru asta, e pregătit, dar n-a mai luat o viață până acum.

Sângele nu moare niciodată, își amintește el. Sângele nu uită niciodată.

Asta e pentru un scop mai înalt – mult mai important decât propria viață, decât orice viață. Trebuie făcută, se gândește el. Pentru *Andala*. Pentru libertate.

Urcând scările podiumului, se minunează că cineva care seamănă atât de mult cu părinții săi este capabil să stârnească atâta groază. A auzit istorisirile, știe că lucrurile sunt deseori răstălmăcite când sunt povestite. Dar propria viață, viețile fraților și ale vecinilor dovedesc că

¹ În araba marocană, *makhzen* desemnează elita, grupul de oameni din jurul regelui. Termenul este folosit în Maroc și cu sensul de „stat” sau „guvern” (n. tr.).

există un sâmbure de adevăr. Ocupația e crudă. Urmașii săi, și mai cruzi.

Soarele se reflectă în metalul argintiu al țevii. O ridică, țintește, trage.

De două ori.

se joacă în aerul apăsător de vară. Mare mirasuna lăptosului andaluz, scum arăți cu toți vârbek. Așvocață! Conducerea vârbek. Altfel nu s-ar fi împăcat așa, nu și dacă ar mai fi fost andaluzi.

Luându-și prin mulțime, se gândește la sora lui mai mică. Moartă de două veri deja, cu stomacul umflat de foame. Tatăl lui, dus demult, prin slăb și întrecută, să rămână.

Mai avea o soră, un frate și pe mică-sa. Toți având o situație mai bună după asta. Ea îi urase. Un soț pentru Danya. O căsuță a lor, departe de oraș, grâne și o grădină și cine știe, poate chiar o vită. Departe de tot ce cunoaște, dar cu pânză unei noi vieți.

Îi transpiră mâinile. S-a antrenat pentru asta, e pregătit, dar n-a mai luat o viață până acum.

Sângele nu moare niciodată, își amintește el. Sângele nu uită niciodată!

Asta e pentru un scop mai înalt – mult mai important decât propria viață, decât orice viață. Trebuie făcută, se gândește el. Pentru Andala. Pentru libertate.

Urclăd scările podiumului, se minunează că zăgara care seamănă atât de mult cu părintii săi este capabil să stărmească atâtă groază. A auzit morisiturile, știe că lucrurile sunt deseori răstălmăcite când sunt povestite. Dar propria viață, vietele fratilor și ale vecinilor dovedesc că

În vâlta marocană, rădăcinile desamănă căia, grupul de oameni doi pași repeși. Temeiul este folosit în Maroc și în sensul de „așa” sau „gustat” (fr. tr).

GALAXIA MIZAAL, SISTEMUL OUAMALICH

CADIZ, UNA DINTRE LUNILE ANDALEI

Când eram mică, mă strecuram deseori în camera părinților mei, mereu ca să mă uit pe furiș în cutie. Iar misterul său a sporit atunci când mama a început să o ascundă de mine. Pana mă fascina. Un copil de cinci ani nu avea nevoie de un inel, de o floare sau de o bucată de pânză. Insa pana unei pasari magice disparuse? Ca toate lucrurile din vechea lume, mă striga pe nume.

Pana era neagră, alcătuită din sute de mame întinse și întinse. Când am prins-o la lumină, s-a unduit în valuri albastre și verzi și roșii, ca o viață ce iese tremtătoare la viață, tesută de o mână nevăzută. Fusese a unei țesuturi, mi-a zis mama, pânza despre care odinioară se credea că sunt mesagerii ai Diiței.

Când Diița voia să-ți dea un semn, îți strecura pana în palmă. Când voia să-ți arunce o misiune, să treci la acțiune, trimitea însăși pasărea. Era o chemare sfântă și nobilă, care

1

Pe o mică lună de pe orbita unei planete mari, într-o mică fermă dintr-un sat mic, se afla o cutie, iar în cutie era o pană.

Cutia era veche, de pe lemn fiind ștearsă orice urmă de model sau de vopsea. Mirosea a șofran și a scorțișoară, puternic și dulce. Alături de pană se găseau un inel vechi cu sigiliu, o floare roșie conservată în rășină și o fâșie de catifea verde, zdrențuită pe margini.

Când eram mică, mă strecuram deseori în camera părinților mei, mereu ca să mă uit pe furiș în cutie. Iar misterul său a sporit atunci când mama a început să o ascundă de mine. Pana mă fascina. Un copil de cinci ani nu avea nevoie de un inel, de o floare sau de o bucată de pânză. Însă pana unei păsări magice dispărute? Ca toate lucrurile din vechea lume, mă striga pe nume.

Pana era neagră, alcătuită din sute de nuanțe întunecate și scânteietoare. Când am ținut-o la lumină, s-a unduit în valuri albastre și verzi și roșii, ca o vrajă ce iese fremătătoare la iveală, țesută de o mână nevăzută. Fusese a unei tesleet, mi-a zis mama, păsări despre care odinioară se credea că sunt mesageri ai Dihyei.

Când Dihya voia să-ți dea un semn, îți strecura pana în palmă. Când voia să-ți impună o misiune, să treci la acțiune, trimitea însăși pasărea. Era o chemare sfântă și nobilă, care

trebuia luată în serios. Războiul, călătoriile lungi, soarta națiunilor: pentru asta te chema o tesleet.

Bunicul meu primise una, deși mama nu povestea nicio dată din ce motiv și nici măcar cine a fost.

- Un nesăbuit care a murit plângând după tot ce n-a realizat, îmi spusese ea odată.

M-am holbat în cutia veche, cu privirea în gol, absorbită de gânduri. Soarele urma să apună în curând și nu aveam timp de pierdut cu o pană veche. Dar mă atrăgea, așa cum o făcuse când eram mică, iar degetul meu mare se mișca absent de-a lungul formei sale, înainte și înapoi.

Nu mai rămăsese nicio tesleet pe Cadiz sau pe Andala, planeta-mamă. Ca multe lucruri din copilăria mamei, plecaseră, se consumaseră sau dispăruseră. Nu mai aveam decât rămășițe, urme a ceea ce existase cândva și probabil nu va mai exista.

Am tresărit când mama a tușit în pragul ușii.

- Amani, atât a rostit, cu o spânceană ridicată.

Era prea târziu să ascund cutia sau propria vinovăție că mi-am băgat nasul în camera părinților doar ca să o scot din nou.

Însă mama nu a zis nimic, doar a zâmbit și a venit spre mine, cu mâna întinsă.

- Tatăl... tatăl tău ți-a dat pana? am întrebat-o în cele din urmă, înmânându-i cutia.

Ochii i s-au mărit ușor. Pentru o clipă, am crezut că nu-mi va răspunde.

- Nu, a spus ea blând, închizând capacul. Am găsit-o la puțin timp după ce pasărea plecase. Într-un moment de slăbiciune, în niște tufe.

Rareori o vedeam pe mama ca acum, moale și melancolică, amintindu-și parcă de vremuri mai blânde. Trecuse prin

două războaie, cel civil, apoi invazia vathek și ocupația ce i-a urmat. Era dură, cu o structură de oțel, de neclintit, imposibil de sfărâmat, de distrus.

- Care a fost momentul de slăbiciune? am întrebat.

Nu mă așteptam să primesc răspuns. Ca întotdeauna.

Însă mama m-a surprins și a zâmbit.

- Fugeam de dragoste. De tatăl tău, mai precis. Am văzut în propria inimă capacitatea tatălui meu de a se pierde într-o altă persoană și asta m-a înspăimântat.

Spre amuzamentul ei, am rămas cu gura căscată. Știam că părinții mei se iubesc; era evident pentru oricine îi privea, în pofida diferențelor dintre ei. Însă nu o auzisem niciodată pe mama spunând-o măcar, recunoscând-o de bunăvoie...

- În orice caz, ce cauți aici? Ar trebui să te pregătești pentru diseară.

Nu știam cum să-i explic, așa că doar am dat din cap și am ridicat din umeri.

- Nu știu. Pur și simplu... îmi place mult. Am vrut să o văd din nou.

S-a apropiat de mine și mi-a ridicat bărbia. Eram adultă, dar mama tot mă întrecea cu un cap. Mi-a mângâiat obrazul cu dosul degetelor, urmărind liniile de-a lungul cărora aveam să-mi primesc daanul - tatuaje geometrice precise care marcau primul meu pas spre maturitate. Speram să semene cu ale ei: clare și puternice, anunțând întregii lumi, dintr-o singură privire, cine era și de unde venea.

- Știu că săptămâna asta a fost dificilă, a zis într-un final. Mai dificilă decât majoritatea. Dar va trece, ca toate celelalte.

Mi-am mușcat limba ca să nu spun ce gândeam. N-ar trebui să așteptăm să treacă. Ei n-ar fi trebuit să fie aici de la

bun început. Săptămâna asta îndurasem nu doar incendierea pământurilor noastre, ci și prezența sporită a vathilor.

Însă ea m-a lăsat fără glas pentru a doua oară, așezându-mi cutia înapoi în mâini.

– Cred că asta ar trebui să fie a ta de acum, a spus cu vocea din nou blândă. Speranța este un joc de fată tânără, iar ție îți va prinde mai bine.

Am deschis gura, apoi am închis-o, mută de uimire.

– Serios? am rostit în cele din urmă.

A zâmbit din nou.

– Serios, a repetat ea și m-a sărutat pe frunte. Poate Dihya îți va trimite o a doua pană, iar tu vei avea propria chemare în aceste vremuri tulburi.

M-a lăsat singură în cameră. Încă strângeam cutia la piept. M-am dus imediat în camera mea să o ascund, ca nu cumva mama să vină sus și să se răzgândească.

Soarele apunea de-a binelea acum. M-am grăbit să o dolesc și să-mi gătesc lucrurile. Khadija probabil mă aștepta și uram să mă săpunească pentru întârziere. Afară, satul era tăcut. De obicei, pe la ora asta, auzeam muncitorii câmpului fredonând în drumul lor spre sat și clopotul care marca sfârșitul zilei. Cadența bocancilor, vânzătorii ambulantei strigându-și produsele în mica piață locală, câini și capre gălăgioase; toate aceste sunete lipseau.

Nu mai erau câmpuri, nu după focul pus săptămâna trecută de Garda Imperială. Rebeli – sau mai degrabă hoți flămânzi – se adăpostiseră într-una dintre casele de la intrarea în cetate. Decât să caute prin fiecare, Garda incendiase pământurile. Îi auzisem pe rebeli urlând, nu mai departe de piața centrală. Acum, odată distruse câmpurile, satul

număra săptămânile până la iarnă și până la foametea ce sigur avea să urmeze.

La ce să-mi doresc propria pană, propriul semn? Ținând cont de toate astea – de viață, în general –, nu aveam nevoie de niciun semn. Voiam altceva, mai palpabil, imediat. Voiam lumea.

Vathi nu erau coloniști în nebuloasa noastră – locuiseră pe planeta lor, Vaxor, în principal în pace și armonie cu legile galactice. Dar își otrăviseră propria atmosferă și fuseseră forțați să se mute pe una dintre luni. O măsură provizorie, având în vedere populația în creștere rapidă și lipsa de resurse. Unii au zis că opțiunea extinderii către alte sisteme era inevitabilă.

Existau momente când întrezăream lumea așa cum era ea înaintea ocupației vathek. Când mama sau tata vorbeau fără să se gândească de două ori sau când o bătrână din sat spunea „în tinerețea mea“ ori un bărbat cânta un cântec de demult, pe care nu-l mai auzisem. Scheletul vechii noastre vieți era acolo, abia vizibil, și îl voiam înapoi. Voiam să ne amintim cu toții ce fuseserăm, cât de puternici eram. Și fără îndoială că rezistența înseamnă putere, dar până și o piatră se tocește dacă trebuie să îndure prea multă ploaie.

Puteam să vreau eu mult și bine, nimic nu avea să se întâmple. Simplul fapt de a vrea nu a rezolvat nimic niciodată.

Oftând, am pus cutia bine, mi-am găsit pelerina și pantofii și am luat-o în jos pe scări.

La bucătărie, am împachetat ultimele bucate pe care le luam cu noi. Sărbătoream noaptea majoratului. Eu și încă douăsprezece fete în sfârșit împliniserăm vârsta necesară și, după obicei, întregul sat mergea la una dintre acele kasbah¹ abandonate.

¹ Citadelă, fortăreață, în arabă (n. tr.).

Acolo urma să primim daanul și să devenim adulte în ochii satului, continuând celebrarea cu mâncare și cu dans.

- Amani.

M-am întors și l-am văzut în ușă pe fratele meu, Husnain. Părinții mei aveau trei copii: Aziz, cel mai în vârstă, mai mare decât mine cu peste zece ani. Eu, cea mai tânără, și Husnain, mai mare cu cincisprezece luni decât mine. M-aș fi putut baza pe înțelepciunea lui Aziz, dar, în ciuda lunilor care ne despărteau, Husnain era jumătatea mea, geamănul meu. Avea toată nesăbuința și focul unui fiu mijlociu, rareori temperate dacă n-aș fi fost eu.

- Ți-am adus ceva, a zis el, după ce eu m-am așezat.

Am rânjit și am întins mâinile.

- Dă-mi.

- Închide ochii.

Așa am și făcut, dar continuând să țin brațele întinse. O secundă mai târziu, un obiect subțire și lat mi-a fost așezat în palme. Am privit printre gene înainte ca fratele meu să-mi spună să deschid ochii și aproape că am scăpat legătura de foi, de parcă ar fi luat foc.

- Amani!

- Chiar este...?

În urmă cu aproape o lună călătoriserăm în Cadiza Prime, orașul capitală al lunii noastre, să ne facem provizii pentru mica fermă ținută de tatăl și de frații mei pe fâșia noastră de pământ. Umblasem prin piața în aer liber, iar în capătul unui stand cu cărți, înghesuit, se afla un mănunchi de foi vechi - poezie massinită. Era prea scumpă chiar și numai să mă gândesc să o cumpăr, în plus, cea mai mare parte a poeziei religioase era interzisă. Fusesse prea des folosită ca mijloc de mobilizare a rebelilor în timpul ocupației.

Massinia era profetesa religiei noastre și, deși toți o iubeam, eu o iubeam mai mult decât orice altceva din credința noastră. În numele ei aveam atât cântece, cât și o întreagă tradiție lirică ce înflorise în cinstea vieții și a realizărilor sale. Îmi plăcea o astfel de poezie mai presus de toate și tânjeam după ea, în ciuda riscului de a fi prinsă. Mâinile îmi tremurau când am apucat teancul de foi.

- Ai riscat enorm...

- Nu te mai gândi la risc, a zis el. Acum sunt ale tale și asta e tot ce contează.

Mi-era teamă să zâmbesc sau să le ating. Ale mele! Cu greu îmi venea să cred. Nu mai avusesem niciodată o colecție de poezie.

- Ah, în numele Dihyei! a râs el, desfăcând șnurul din jurul lor înainte să mi le așeze iar în mâini.

Trebuia să le transcriu pe holopagini sau să le încarc în vreo bază de date. Nu era nicio garanție că aveau să reziste la vremea de aici sau că nu aveam să le pierd ori că n-avea să se întâmple cine știe ce altceva. Și trebuia să le ascund, altfel riscam să-mi fie confiscate de magistrați.

Sufletele ni se vor întoarce acasă, noi ne vom întoarce, zicea primul poem. Ne vom așeza picioarele în floarea citadelei.

Am închis ochii, mi-am imaginat citadela, fără îndoială făcută scrum acum. Mi-am imaginat durerea scriitoarei, am simțit-o ca pe o rană în inimă, iar sufletul meu a privit înapoi, ca și cum lăsa în urmă ceva prețios. Știam cum e să cauți în tine o amintire ce se șterge cu repeziciune, să vezi cum dispare cu fiecare invocare până când devine doar o senzație, un fâgaș bătătorit, pe care îl străbați, deși nu ți-l amintești. Durerea de pe pagină era palpabilă - toată lumea avea o citadelă. Orașul natal devenit o grămadă de moloz, familia de